Ч. 63. Чернівцї, недїля дня 29. мая (11. червня) 1905 р. Рочник XXI.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертае ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Детронїзация норвеґского короля.

Про формальну причину нинїшнього спору між Швециєю, а Норвеґією ми вже писали в однім з попередних чисел „Буковини“. Отже спір той дійшов тепер до несподїваної висоти і заостреня. Ось, коли король відмовив санкциї одноголосній ухвалї норвеґского штортінґу що до установи осібних конзулїв для Норвеґії і коли кабінет Міхельзена подав ся з тої причини до димісиї, король димісиї не приняв, заявляючи, що досьвід послїдних лїт поучив его, що годї буде тепер утворити новий кабінет. Коли крім того появило ся з тої причини в Норвеґії велике невдоволенє, король Оскар вислав до норвеґского президента мін. Міхельзена таку телеґраму: „Відпираю абсолютно манїфестациї звернені проти мене і моеї заяви. Обстоюю при всїм, щом перед радою стану виповів відносно до прислугуючих менї конституцийних прав і прошу мінїстра стану, щоби се як найскорше населеню закомунїкував“. В виду сего [illegible] штортінґ ухвалив одно[illegible]дуючу резолюцию:

„Позаяк всї члени ради коронної зложили свої уряди, позаяк король заявив, що не е в силї дати краєви нового правительства, позаяк через те саме перестала істнувати конституцийна власть королївска, — штортінґ дае повномочіе уступаючій нинї радї коронній, щоби она на дальше, яко надзвичайне правительство королївске, виконувала прислугуючу королеви власть згідно з конституциєю Норвеґії та з істнуючими законами зі змінами конечними до того, щоби союз зі Швециєю під королем устав“. І мінїстер Міхельзен, на доказ, що король, яко король Норвеґії перестав істнувати, приняв іменем правительства сю почесну але трудну задачу, яку єму штортінґ наведеною ухвалою поручив. Відтак штортінґ ухвалив ще адресу до короля, в якій подае єму до відома свої зарядженя і заявляе, що анї штортінґ, анї нарід не мае жадної неохоти і невдоволеня до короля особисто, анї до его династиї, анї до народу швецкого. Короля просить навіть штортінґ о співдїланє і о те, щоб один з молодших князїв дому Бернадоттів вступив на престол, яко король норвеґский. На сю адресу відповів король Оскар знов телеґрамою: „Одержав я повідомлене Ради державної і закладаю енерґічний протест проти поступованя правительства“. В кінци на засїданю штортінґу 8. с. м. ухвалено проклямацию до народу норвеґского, в якій по історичнім представленю справи говорить ся: „Єсли хід подій був сильнїйший, як ба[illegible] і воля одиниці і ті кроки оказали ся конечними, які штортінґ поробив, то маємо сильну надїю, що нарід норвеґский буде мав щасте розвивати ся дальше в мирі і добрім порозуміню зі всїми народами, а передовсїм також з народом швецким. В сильнім переконаню, що нарід норвеґский получить ся зі штортінґом і правительством для удержаня своєї независимости державної з захованем розваги, гідности і спокою — сподїе ся штортінґ, що кождий горожанин буде держати ся зарядженъ і приписів, як рівнож всї урядники цивільні, військові і духовні в кождім напрямі викажуть правительству той послух, якого оно мае право жадати на підставі ухвали штортінґу, яка то ухвала ті права єму надає. В виду сего в Християнії відбувають ся численні збори і манїфестациї на честь правительства, а особливо его президента Міхельзена.

Належить ще зазначити, що до „Berl. Local Anz.“ доносять з Копенгаґи, що належить побоювати ся оружної розправи між Швециєю, а Норвеґією. Оба краї зброять ся. В Норвеґії покликано до збруї оборону краеву і змобілїзовано фльоту воєнну. Так само в Швециї кипить горячкова праця в арсеналах воєнних. В кінци треба зазначити і се, що в Норвеґії внутрі формують ся дві могучі партиї: одна домагае ся утвореня з Норвеґії вільної републики на взір швайцарскої, друга видить ратунок в союзї з Данїєю, який істнував до 1814 року.

Довірочна нарада учителїв вашківского повіту над політичним положенем на Буковинї ізд. 3|VII. 1905.

Предсїдателем нарад вибрано тов. Парт. Данчула, який удїлив голосу тов. Герасимовичови. В хорошій річевій промові з'ясував бесїдник хід полїтичних подій, від послїдних виборів почавши аж до теперішньої хвилї, а зійшовши на справу краевого банку, змалював досадними словами цїлу перфідию новомодних „полїтиків“, людий, в яких добрі інтенциї увірила цїла буковиньска суспільність, людий, з якими станули до спільної працї люди доброї волї, щирі заступники широких народних мас, особливож наші рускі посли, бо вірили, що се справдї вірні і щирі союзники, а не полїтичні хамелеони! „Хороша компанїя дібрала ся! — говорив бесїдник. Вчера ще вороги, а нинї вже приятелї, цїлують ся, обнимають ся — бо побачили жолоб, з якого хотїлиб до схочу черпати, набивати народним грошем свої кишенї! Жадоба легкої наживи і волоский шовінїзм взяли верх і до чорта ідеали, переконаня! Аби лиш добре ґешефт пішов, а переконаня?... Ну, ті можна зміняти як рукавички, се-ж нїчо не коштуе! Та ще не всьо пропало: ще е люди, що вірні своїм ідеалам боротись муть гідно против затїям лапчивої на народне добро клїки, як боролись і доси! Ми не завелись на наших послах і я не сумнїваю ся, що всьо руске учительство, а з ним і увесь наш нарід відплатить ся їм за їх щире заступництво найбільшою прихильностию і привязанем!“ Бесїдника нагородили присутні грімкими оплесками, відтак одноголосно ухвалили слїдуючу резолюцию, яку сейчас переслали телеґрафічно на руки д-ра Смаль-Стоцкого:

„Учительство вашківского повіту висказуе на своїх довірочних зборах в Станївцях теперішному „Вільнодумному Союзови“, а передовсїм руским найсердечнїйшу подяку за їх становище супроти послїдних подій в бук. сойму а заразом висловлює їм свое необмежене довіре в тій надії, що вони й на будуче витривають на тім самім становищу. Рівночасно ухвалю-

НАШ АЛЬБОМ.

Іван Діброва.

На народнї мотиви.

I.

Коби то ви зорі на небі не сяли,
Коби ви на віки сховались за хмари;
То я би покинув дорогу до хати,
Щоб в нелї шукати коханої пари!

Коби ти мій вітре легенький та тихий,
Згасив у хатинї те сьвітло маленьке;
То я би не бачив русалки-дївчини,
Не бачив би личка й очий тих миленьких!

Коби я вас очі не бачив нїколи,
Не бачив в вас сьвітла любови сьвятої;
Я був би щасливий! Не знав а нї горя,
Нї туги нїмої, розлуки тяжкої!

16. 5. 1905.

II.

Ой втоптав я доріженьку
До твоеї хати —
Ой убрав я свою долю
У жалібні шати!

Ой топтав я, ой топтав я,
Ноги вже зболїли —
Ой надходить осїнь суму,
Цьвіти помарнїли!

І розвіяв тихий вітер
Й мою мрію милу —
Ой чи втопчеш бодай стежку
На мою могилу?!

19. 5. 1905.

Остап Лїнський.

Хвилини.

I.

Буває часом, коли туги хвиля
Завита д'менї навісна в гостину,
На мене ляже сум такий безсиля,
Що м'нї здає ся ось... ось... за хвилину.

Щось страшне станесь: а стати ся [мусить,
Бо давна згадка палить огнем душу
Тягаром страшним мое серце дусить,
Що я скінчити... вже скінчити мушу.

І я холодно, сьвідомий роботи
Кладу на курок мою сильну руку.
А дика радість, що житя скорботи,
Що покінчу вже тяжкий, біль і муку
Додає сили, відваги вливає.

II.

Менї так жалко, чогось жалко стало
Страшно й соромно глянуть смерти в очі.
Чи того жаль щастя, що в вік пропало,
Тих мрій, що мріяв я в безсонні ночи?

І я боязко, легенько, поволи
Геть відкидаю інструмент могучий,
Й не хочу смерти вже більше нїколи,
Хоч палить душу біль страшний, пекучий.
Я хочу жити, хоч хвилю ще жити
А одиноким е в мене бажанем:
Хоч в снах в голубі віченька глядїти,
В мріях впиватись ще еї коханем,
Й часом згадати колишні хвилини.

І. Могила.

1. Її.

Як імла покрие гори,
Як шуміти ліс буде,
І як сонце втоне в море,
Бистрий потік загуде, —

Ясна зоря засияе,
І тебе моя лелїе —
Дума щира, привитає,
Й в серце кине луч надії, —

От тодї тебе кохана,
Я до серця тулю, тулю;
Засиляе давня рана,
А уста шепочуть — люлю! —

26. 4. 1905.

2. Згадай.

Як зівянуть цьвіти,
Соловій на все замовкне,
Як головку склонять вити —
І як листе вже пожовкне...

От тодї згадай, згадай голубко,
Кілько раз дивились ми на зорі,
Сонце ми прохали, щоб остало,
А воно проте ховалось в морі; —
Наше щасте з ним тонуло, —
Ох, за ним нам жалко, жалко було! —
І коли згадаеш тї хвилї,
То згадай й мене моя богине,
Бо вернути їх — чи буду в силї?! —
А без них серденько вяне-гине! —

26. 4. 1905.

Олег Сатир.

1. В альбом К. М.

Просити о спомин
Тебе я не стану
Мов ласки із неба.
Я жебрать не вмію;
Менї милостинї
Від тебе не треба.

Як згасне мій образ
Вродлива дївчино
У твоїх думках —
На щож тодї бути
Забутому імю
На отсих картках?

Чернівцї 5. VI. 1905.

2. Афоризм.

Чоловік неначе цьвітка
Цвите і вяне, нечайно
Смерти зірваний рукою.

Чернівцї 7. VI. 1905.

ють збори обурене і погорду тим членам Вд. Союза, які з него виступили". — *Партемій Данчул*, предсїдалель.

Відтак забрав голос тов. Гринцишин, порушуючи питане: яке становище повинно заняти руске учительство супроти послїдних виступів „N. F. L. Z"? „Ви, Панове Товариші, — говорив між иньшим бесїдник — і то найбільше Ви причинилисьте ся до такого хорошого вислїду при послїдних виборах, Ви будували ту велику будівлю не надїючись, що за рік ті самі, котрі накликували до згоди і братерства, перші помагати муть темним духам в нївеченю того дїла, яким так гордились! Ви не надїялись, що роля колишнього Вашого нїби речника скінчить ся так нікчемно. І всьо руске учительство, яке поклало було на довершене собою дїло, такі великі надії стягнулоб на себе хиба найбільший сором, наколиб против послїдних виступів Ончулївского „тромпетора у відповідний спосіб не запротестувало!" (Грімкі оплески!)

Промовляв ще тов. Денис Руснак і внїс слїдуючу резолюцию:

„Над особою Кісановича переходить ся до дневного порядку, „N. F. L. Z." не узнає ся орґаном руского учительства, а тим самим взиває ся всьо руске учительсто, щоби „N. F. L. Z." пренумерувати заперестало". Збори одноду шно резолюцию приняли — і так дістало ся котюзї по заслузї.

Учасник.

Траґедия тсушімска.

Военний кореспондента дневника „Corr. della Sera" із Токіо переслав своїй часописи ось такий звіт про подробицї битви коло Тсушіми:

Рождественьский в дорозї до Владивостоку цїлком не мав наміру атакувати фльоту японьску. Вже в часї коли Росияни зближали ся до просмику тсушімского і спостерегли, що неприятель зібрав на тих водах велику силу, Рождественьскій не хотів починати бою і думав, що вдасть ся єму без борби дістати до одинокого военного порту росийского на далекім Сходї.

Рождественьскій чув, що Японьцї згромадили в просмику значні сили, але не був поінформований, що коло Тсушіми жде на него сам Тоґо з цїлою, комплетною морскою силою держави Сходячого Сонця. Кружить також поголоска, що Рождественьский плив на ослїп без жадного пляну. Думав він, що если єму удало ся оплисти без перешкод більшу половину кулї земскої, то мусить єму і на кінци щасте послужити і він потрафить добити ся до наміреної цїли.

Серед ескадр Рождественьского і Небоґатова не було єдности, гармонії нї згоди; бракувало спільного добре обдуманого пляну. При першій стрічі з Японцями показало ся, що фльота росийска є здезорґанїзована. Поодинокі кораблї бороли ся як належало. Не було то однак заслугою вожда, але комендантів поодиноких кораблїв.

Фльота японьска завдячує свій надзвичайний тріюмф карности, готовости, прецизности, солїдарности і скорости рухів. Хтось необзнакомлений зі станом річий мігби думати, що Японцям дописала слїпа фортуна, що побіду одержали без трудів. Так однак не було. Коли би вожди росийскі могли станути на висотї задачі, Японьцї моглиби в шийцї тсушімскій дізнати великих страт. Але Японцї були сьвідомі небезпеченьств, які їм грозили. І старшина і прості матрози відбували безперестанні вправи, в який спосіб можна-б ворогови ставити як найуспішнїйший опір, щоб не перечислити ся, не зблудити. Одно лише мав Тоґо на свою потїху: ото підчинених єму вояків оживляла одна думка, вспільна цїль, всї без винятку були готові до найбільших жертв і безграничних посьвят. Найострійша карність і запал безграничний становили сильну підпору ескадри японьскої.

Місяцями цїлими приготовлювано ся до борби, кождої хвилини було все готове до штурму. Можна отже представити собі радість матрозів японьских, коли з адміральского корабля „Мікаса" дано гасло, що неприятель є вже близько і що прийде ся з ним зміряти сили.

Було то в четвер 27 мая о год. 5·30 з рана, коли „Мікаса" повідомив про наближуване ся Росиян. Були они ще далеко. Японцї відправили побожно молитви ранїшні і відтак з погідним чолом лагодили ся до бою. Филї морскі несли з корабля на корабель френетичні оклики: *„Банзай! банзай Ніппон!"* (Десять тисяч лїт тобі, Японіє!)

Фльота японьска була поділена на 3. дивізиї. Перша і друга уставили ся на півн. западї шийки, близ побереж Кореї, трета ждала на Росиян від сходу.

О год. 11·30 перед полуднем комендант третої дивізиї доніс адміралови телеґрафом без дроту, що Росияни пливуть в лїнії простій від полудня на північ. Тодї обі перші дивізиї поспішили від заходу на схід. Зірвав ся дуже сильний вітер полудневий і торпедовцї мусїли поплисти близ острова, але контрторпедовцї могли товаришити дивізиям, пливучи по їх лївій сторонї. Третя дивізия получила ся з прочими. Порядок був такий: на чолї дивізия друга, за нею перша (з кораблем адміральским), а в кінци третя з панцирником „Касуґа".

О год. 1·45 появив ся в просмику „Бородіно". Рождественьский заткнув хоругов адміральску на „Суварові", але Японцї знали добре, що адмірал находить ся на першім панцирнику. Матрози японьскі були готові до бою. Всї армати були набиті. — Нараз „Мікаса" почав давати сиґнали. Були то малі, ріжнобарвні хоруговки, буяючі свобідно в лучах сонця. Кожда з хоруговок означала якесь умовлене слово. Сиґнал Тоґа звучав: „Велич і слава цїсарства, або его упадок залежать від тої битви. Повинньсьте бороти ся, як найхоробрійше тілько вмієте!"

Коли сиґнал закомунїковано залогам поодиноких кораблїв, всюда повстав безграничний запал; кидано в гору шапками і підношено оклики на честь вітчини. Все те тревало кілька хвиль, відтак на даний розказ запанувала гробова мовчанка. Ентузиязм видно було на обличу кождого жовнїра. Можна було пізнати, що ті люди здецидовані на все, готові до найбільших посьвят, словом — що то самі герої.

Серед глухої тиші дав ся чути перший голос армати, по короткій хвилї озвав ся другий і третий. Видно було три стрільні набої, які впали далеко по лївій сторонї; над кождим взнїс ся білий стовп пінячої ся води. Був то „Бородіно", який зачав огонь о год. 2·13 по полудни.

Росияни посували ся в двох колюмнах; кружляки по лївій сторонї, панцирники по правій. Одинокою їх цїлию було: передістати ся на північ. Позаяк однак Японцї затїснили їм дорогу, то они змінили напрям, звертаючи ся на пра[illegible] японьского острова *Кіюшію. Коли* знов Тоґо і з тої сторони замкнув їм перехід, Рождественьский звернув ся знов на ліво, де було море отверте. В виду сего Японцї в шаленім бігу, в збитій колюмні поплинули зі всходу на захід. Позициї фльот ворожих представляє докладно буква Т, якої стовпець становили Росияни, а корону Японцї. Легко отже собі уявити, що коли фльота японьска була цїла в роботї, то з другої сторони тілько кінцї обох колюмн росийских могли брати участь в борбі. Друга дивізия японьска сконцентрувала огонь на „Бородіно", який о годинї 3. запалив ся. Бухаюче полумя викликило панїку на кораблї. О год. 3·55 пята фльотиля контрторпедовців одержала розказ знищити „Бородіно". Фльотиля дала сиґнал другій дивізиї: „Атакуйте, ми йдемо до першого штурму!" „Бородіно" боронив ся з розпукою. Але контрторпедовцї, підпливши відважно на віддалене 200. метрів, пустили в рух торпеди. Контрторпедовець „Ширамуї" трафлений тяжко стрілом росийским, нїм затонув, кинув смертельну торпеду, якби мстячи ся за себе. „Бородіно", трафлений кількома торпедами почав ся топити. Тодї Рождественьский з цїлим штабом ґенеральним перенїс ся на один з контрторпедовців росийских.

Коли в той спосіб зломано основну формацию боеву, судьба борби була здецидована: Росияни дізнавали одного пораженя за другим. Борба протягнула ся до ночи. В темнотї Японцї гнали за рос. кораблями, окружали їх, змушуючи або до пiдданя ся, або затоплюючи. Росияни з боязни перед торпедовцями спрямували на них рефлектори. Наслїдки того були страшні, бо Японцї могли тепер цїляти, не зважаючи на то, чи їх торпедовцї були видні, чи нї. Зате блиск рефлекторів не досягав кораблїв японьских, які безпечно ховали ся в темряву ночи. В тій страшній баталії лучали ся також переражаючі траґедиї. О 7·25 друга дивізия сиґналїзувала телеґрафом без дроту: „Окружають нас підводні судна ворожі". В Виду сего приказано фльотилї торпедовців шукати їх і закинути в водї сїти. Невдовзї побачено якийсь величезний чорний предмет, що вихилив ся з моря. Зближено ся до него з великою осторожностию і тодї показало ся, що то були останки панцирника затопленого і порозриваного. На рештках було 20 розбитків благаючих о поміч. Не було однак анї хвилї до страченя. Отже торпедовцї поплили дальше поспішно, лишаючи розбитків власній їх судьбі.

Комендалт III. ескадри, адмірал Небоґатов, піддав ся в пятницю 28. мая рано. Японцї побачили его оскадру, стоячу без[illegible] коло островів Лїянкурт. [illegible]раблїв утїк, коли Японцї [illegible]. Иньші піддали ся без одного вистрілу. В хвилї коли капітан панцирника „Асама", Яшіро, який вміє говорити по росийски, взивав Росиян, щоби покинули свої становища, побачено, як до японьского корабля адміральского зблизила ся лодка з росийскими матрозами. Серед них був і адмірал Небоґатов з двома офіцирами. Були они мертвецкя блїді, в повних уніформах, з ордерами. Приняв їх капітан Яшіро. Росиян окружили в мовчанцї Японцї на пів голі, зчорнілі від диму, бо перед хвилею ще стояли на становищах при арматах.

Небоґатов був пригноблений, мав

Др. Франц Опенгаймер. 8)

СОЦИЯЛЬНЕ ЗНАЧІНЄ СПІЛОК.

З нїмецького перевела: Маруся Полтавка.

(Дальше.)

Менї скажуть, що мимо того усього нема чого сподївати ся піднесеня цїлої верстви сїльских робітників. Бо як можемо поліпшити становище тих сїльських робітників, що працюють в маетках мало задовжених панів, або і цїлком не задовжених посїдачів фідеікомісів?

Ну тож сї люди будуть змушені злїсти із високого коня і то не через революцию, не через порозумнїйшавшу державу, але чисто економічною силою.

По наших великих маетках вже й тепер, як нам відомо зі скарг аґрариїв, хронїчно бракує робітників. Як спілка хоче вести в майнї раціональне господарство, мусить притягати робітників, а ще більше, як схоче перейти до інтензивнїйшого господарства. Вираховано, що на парцельованому двірському обшарі удержуеть ся майже в трое більше родин, нїж було там ранїйше поденних. Отже як тільки кількасот великих маетків перейде на спілки, то відразу тисячі робітничих родин перенесуть ся сюди із приватних маетків. Тодї відношене між попитом а подажию на сїльському ринкови працї, перемінить ся на користь робітників, їхня плата мусить піднестись, себ то становище цїлої кляси покращає.

Але підвисшене плати робітникам означає для дїдичів зменьшене чистого зиску. Як би тепер дїдич мусїв платити 50-ти робітничим родинам 300 марок на рік, отже разом 15.000 більше нїж дотепер, то більшість дїдичів збанкротували би. Вони не були би спроможні платити гіпотечних процентів, дійшло би до лїцитациї — і їх кредитори мусїли би по волї, чи по неволї відступити маетки спілкам. Тодї почав би ся знову приплив робітників до сих маетків, знову піднеслась би плата, що викликало би нові банкротства, повстане нових спілок і т. д. аж поки в приватній власности не позістав би нї один такий великий маеток, що обтяжений довжними процентами.

Кілька майоратів і фідеікомісів, що може задержались би, не стоять цїлком на завадї сьому процесови, як їх властителї будуть несупокійні і держава дозволить на таке марнотравство свого найлїпшого національного капіталу, тодї вони можуть любісенько лишити ті лани необробленими, бож обробити їх вони не змогли би задля браку поденних.

Як в 1000. роцї після Різдва Христового, кількох розумних властителїв великих земельних посїлостий здало свою землю хлопським спілкам в доживотну аренду, то в короткім часї мусїли усї иньші зробити теж саме, бо їхні робітники просто таки повтїкали від них. А прецїнь же ті робітники були привязані до землї і їх можна було повертати назад силоміць, як би їх можна було відшукати! А наші північно нїмецькі селяни мають право свобідного переходження і можуть іти, куди хочуть!

Отже сїльські виробні спілки дуже правдоподібно є засобом до піднесеня цїлої кляси сїльських робітників. А тодї нога коня визволена із пастки; він може видертись із рова, а як ноги вилїзуть то разом із ними піднесеть ся в гору толуб і голова.

Уявім собі, що дохід кождої східносельської родини постепенно побільшає ся на рік пересїчно о 300 марок. Тодї покупна сила люду побільшила би ся що найменьше о мілїярд марок річно. Тому, що сї люди що до віктуалів майже цїлком задовольняють свої потреби самі, то цїла ся величезна зайва покупна сила ринула би на міський ринок як попит за індустріяльними витворами. Яке значінє має се, показує стан ремесла на заходї і в південно-західній частинї краю, де покупцями є заможні селяни, а не зголоднїлі поденщики. Про се спитайте лишень ремісників в Кольберґу, де ремесло відразу знову стало золотим дном через те, що якийсь жидівський роздроблювач дібр заселив пару лицарських маетків селянами і при тому зробив іще гарний ґешефт. Опустїлі тижневі базарі наповнились знову і в кишенях ремісників забрязчали таляри.

Повернїмось до нашого перегляду. Ми сказали, що сїльські робітники, як їх дохід значно піднесеть ся, зажадають на ринку індустріяльних виробів на мілїярд більше, нїж дотепер. Попит за товарами е разом із тим і попитом за тими, що ті товари виробляють, себ то за индустрияльними робітниками. Як попит більшає, а подажа лишаеть ся та сама, то знаємо, що підносить ся цїна на товар; цїна робучої сили то плата, отже підносить ся плата індустрияльних робітників.

Та се ще далеко не все. Дотепер залишок народу із села реґулярно мандрував до міста і понижав, як „індустрияльна запасна армія", плату иньшим робітникам. Тепер же сїльські робітники мандрують вправдї із панських маетків, та вже не до міста але до сїльських спілок. Можливо, навіть певне, що міські ремісники потягнуть назад на село, щоби там майструвати гиблем, чи то тягти дратву.

Щож се значить? Се значить, що як попит за індустрияльними робітниками дуже піднесеть ся то подажа тих робітників чим раз то меньшати ме. А се значить що й плата дуже підвисшить ся. Се значить, що участь працї в користуванню национальними добрами побільшає, а участь капіталу дуже поменьшає. Се означає початок розвязання социяльного питання.

(Далї буде).

очи спущені в низ. Сказав до одного з японьских офіцирів, що хоче говорити з капітаном. Запроваджено его до кабіни коменданта. Яшіро стояв під портретом мікада. Небоґатов сказав: приходжу щоб запропонувати своє піддане. Приймаю Вашу пропозицию, яка заощадить непотрібного проливу крови, звучала японьска відповідь.

Росияни зложили свої шпади на столї і на знак капітана заняли місця втомлені і висмажені. Безпроволочно порозсилано японьскі репрезентациї до всіх російских кораблїв, щоб повідомити їхнї залоги про здачу і обняли команду. На занятих кораблях зустріли Японцї богато армат зацьвяхованих і попсованих самими Росиянами. Очевидно Небоґатов ладив ся вже заздалегідь до здачі. Тут переконали ся мікадові жовнїри ще й про крайну недостачу дисциплїни серед Москалїв; усюди був великий бруд і нелад, полонники пообдирані і майже без чобіт. На палубі були порозкидувані самовари, фляшки, музичні прилади (гармонїйки і бубни). Дехто із полонених сьміяв ся бездушно, а дехто позаховував ся в закутини зі страху перед мнимим „варварством" Японців.

Як зловлені кораблї заведено до морскої стациї Майдуру, то непроглядимі товпи впали витати героїв із нечуваним ентузиязмом. Кличі: „банзай! — не вмовкали, капелюхи лїтали, в повітрю, маяли хустками. До погуби російскої фльоти причинив ся нечуваний нелад, брак карности, недолуґість вождів, а мабуть ще й бунт моряків на кількох кораблях.

Загальні збори станівскої філії товариства „Руска Школа".

Загальні збори станівскої філії тов. „Руска школа" відбули ся в Стянівцях, дня 3. с. м., при значній участи учительства обох судових (станівского і вашківского) повітів. Неприємно вражала неприсутність учительок, хотяй — що правда — такий обяв у нас не першина.

Прибув також на збори пов. шк. інспектор п. Микола Спинул і делеґат центрального виділу тов. „Р. Ш." т. Ілярій Карбулицкий.

Збори отворив голова товариства, надуч. тов. Парт. Данчул, щиро витаючи зібраних членів як також делеґата, який знов в імени центрального виділу зложив присутним привіт, желаючи товариству як найкрасших успіхів в єго розвитку.

Першу точку дневного порядку: читанє протоколів із послїдних зборів — пропущено, бо ті були друковані в Буковинї, отже й зміст їх присутним звістний. Справозданє уступаючого виділу приняли Збори до відомости, а на внесенє члена контрольної комісиї, тов. А. Веренки, уділили виділови абсолюторию, дякуючи рівночасно за працю около розвитку товариства.

Довша і дуже оживлена дискусия розвинулась над питанєм: Чи не добреб було змінити статут філії о стільки, щоби осідком товариства були не, як доси, Станівцї, але Вашківцї, як центр повіта? Забирало в тій справі голос кільканайцять товаришів, з яких одні були за перенесенєм осідку товариства до Вашківців, другі против, аж остаточно стануло на тім, що філїя лишає ся в Станівцях, а товариші із вашківского суд. повіту рішили заснувати окрему філїю в Вашківцях. І треба признати, що таке поладнанє справи є дуже користне, бо, як казав тов. Гишка, в Станівцях иньших руских товариств, крім філії „Р. Ш.", нема, отже се товариство є поки-що одиноким огнищем руского житя в тій закутинї нашого краю.

Нараду в справі потреби зміни шкільних підручників відложено, а то з причини недостачі часу.

Дуже хороший відчит на тему: „Просьвітна праця в школї і по-за школою — а практична сторона житя народу", виголосив тов. Ал. Купчанко, за що Збори (на внесенє п. інсп. Спинула) зложили тов. прелеґентови сердечну подяку.

Нововибраний виділ уконституував ся так, що головою став на ново тов. Парт. Данчул, заст. голови тов. Ал. Купчанко, касиєром тов. Н. Ґадза, писарем тов. Перч, виділовим т. Гишка, а заст. виділових тт. Фрундза і Зотта.

По виборі нового виділу, слїдували вільні внесеня, іменно: т. Герасимович завізвав учительство до як найенерґічнїйшої аґітациї в справі попираня маючого ся заснувати тов. „Народний Дім" у Вашківцях н. Ч.; т. Е. Лазар вказав на потребу злагодженя на рускій мові всіх, в народній школї уживаних карт ґеоґрафічних, а т. Гринцишин завзивав руске жіноцтво (особливо з поміж кругів учительства) до численного вписуваня ся в члени „Тов. руских женщин". (Мимоходом сказавши, товаришок було присутних **аж 4!** Се вже прямо скандал! Тому не гнївайте ся мої Панї, як Вам незабаром скажу „всю правду в очи"! Наконець відчитав предсїдатель подяку, яку прислав товариству п. інсп. кр. Омелян Попович за ґратуляциї з нагоди розширеня круга єго дїлань, а присутні привитали відчитанє сеї подяки грімкими оплесками.

Піснею „Ще не вмерла Україна" закінчено збори.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 10. червня 1905.

Знижка тарифи для перевозу кукурудзи буде правосильна тільки до 30. червня. Хто хоче з неї ще користати, най не гаючись замовляє кукурудзу через раду культури краєвої, щоб можна єї спровадити ще перед підвисшенєм желїзничої оплати за перевіз.

Резиґнацию зі становища радного міста Чернівців зголосив вчера на руки віцебурмістра бар. Фірта др. Кізлер, подаючи за причину, що чує ся вже втомлений працею радного. Обовязки радного сповняє др. Кізлер вже через 33 роки.

Нечаяні родини. 21-лїтна селянка із Старої Жучки Маґдалина Савич переходячи нинї рано о $^{1}/_{2}$8-ої ул. Петровича, перед домом ч. 1. на тротоарі, привела на сьвіт дитину жіночого пола. Се звичайний випадок — але ось що: Мимо переходячі улицею християньскі жінки і селянки, як лиш се побачили, на жаль... повтїкали, мабуть зі страху, а недужою заняла ся — жидівка і полїциянт ч. 77 назвиском Колер. Жидівка сейчас побігла за фіякром, який також мабуть „добродушний", взявши вже хору на віз, скинув єї разом з дитиною, заявляючи, що таку особу не буде везти до закладу полїжниць. Фіякер, також „христіянин" мав ч. 7. — Безрадний полїциянт бігав як опарений — другого фіякра нема, натовп людий стоїть — а недужа млїє — треба води — побіг він до Рускої Каси і зателефонував по ратункове поготовє, яке сейчас і наспіло із своїми функціонарями, які уділили недужій на тротоарі першої помочи, відтак відвезено хору до закладу полїжниць. — Чому властиво христіяни повтїкали від хорої, годї зміркувати. Звичайно, як з серцем христіяни. А що фіякер ч. 7. скинув хору і не хотів з нею їхати — певно нїякого черновецкого горожанина не здивує, бо кождий має аж надто добре вироблене понятє о черновецкім фіякерскім „культї", о їх „поводженю ся з публикою" і „чемности". Взагалї, сїдати здоровому і дужому на черновецку дорожку — треба відваги — доста вже глянути на черновецкого фіякра — сейчас і їзди не хоче ся. А що доперва дїє ся в ночи, як такий „панок" на козлї, брудний, пяний і обдертий з батогом ставляє ся до гостя. Час, аби власти заняли ся нашими дорожкарскими фірманами. *І. З.*

Із судової салї. Перед новою каденциєю судиїв присяглих під проводом віцепрез. Артимовича і вотантів д-ра Мінцера ід-ра Вайсельберґа відбула ся розправа проти Григория Дробота за убийство. Оскаржував заступн. прокур. Киселиця, боронив адвокат др. Чеховский. Господар Гр. Дробот, померши, лишив двом синам Григоріеви і Стефанови ґрунт і поле, з тим, що часть поля і ґрунту мають до смерти відступити матери. Стефан виїхав до Канади, а Григорій не хотів дати матери єї части. Та заскаржила до суду, за що стягнула на себе злість сина. Щоби мати опіку перед ним, она вийшла другий раз за муж за господаря Лотоцкого, що ще більше розлостило Гр. Дробота, який раз прийшов до неї і в сварцї ударив єї кілька разів по голові і убив на місци. По нарадї трибунал видав вирок, на підставі якого засуджено Григорія Дробота на 6 лїт тяжкої вязницї.

Справа Драйфуса. Справа Драйфуса, заточенця із чортівского острова, має бути знов взновлена, і остаточно покінчена через те, що засуд послїдного суду буде знесений.

Бунт вязнїв в Золочеві вибух дня 6. с. м. о годинї 9-ій вечером. Вязнї на даний знак, серед крику і битя шиб виломлювали двері і прогнали надбігших дозорців, які відтак уставали ся коло брам подвіря. Відтак получивши ся всї і опанувавши коритарі і вікна вязницї, кидали арештанти на дозорців камінем та чим попало. На алярм прибігло дві компанії війска. Одна розбігла ся здовж валів, щоб перешкодити в утечі, а друга вмашерувала на подвіре. Коли візваня війска до успокоеня ся арештанти не послухали, війско дало острими набоями три сальви в воздух для постраху. Коли і се не помогло, вдер ся один відділ до вязницї з насадженими баґнетами, а коли арештанти дальше не успокоювали ся, війско стрілило до них, убиваючи 1, а ранячи тяжко 1. Решта в страху утїкла до келїй. Тут їх повязано, окуто в кайдани і в той спосіб привернено спокій. Причиною бунту мав бути лихий харч і знущанє ся дозорців над вязнями.

Ремені за буки. В Ореґон в півн. Америцї затверджено новий закон, після якого муж за побитє своєї жінки, буде караний в той спосіб, що дістане певне число ременів (які заступають киї). Число ударів не може переносити 20.

Тоґо. В творі під наголовком: „Будучність на мори на далекім Сходї" згадує ся о однім офіцирі японьскім, який по маневрах підчас критики, вказав на ріжні хиби, яких не добачили адмірали анґлїйскі. Офіциром сим був Тоґо. Скінчивши службу при піхотї перенїс ся він до маринарки. В відчитї своїм (яко делеґат маринарский, при посольстві японьскім) в Льондонї здивував Тоґо не мало слухачів своєю тезою, що порівнуючи війну сухопутню і морску, бачить ся, що лише материял боєвий є иньший, а всї средства тактичні так для ґенерала (суша), як для адмірала (море) є одні: достаточна служба вивідуюча, забезпеченє лїнії походу, відібранє ворогови ослони (дефензива на повнім і чужім мори, а офензива на своїм близ берегів вітчини), вислїдженє докладнє слабих сторін ворога і виступленє артилериї в відповіднім часї. І коли нинї дивимо ся і розважуємо бій в щийцї корейскій, бачимо переведенє сих думок Тоґа на практицї.

Оповістки і т. п.:

Із бук. позем. кредитового заведеня. Аґенди Буковиньского поземельного заведеня кредитового перейдуть із днем 1. липня с. р. на маючий повстати краєвий банк. В виду того звертає ся увагу тих осіб, які старали ся о позичку в Б. П. З. Кр., із таким успіхом, що одержали на них премісу, щоб зреалїзували свої позички найдальше до 25. с. м., бо инакше позички не будуть виплачені.

Із літ.-научн. кружка академ. тов. „Союз". В недїлю дня 11. червня с. р. о 4-ій год. по полудни виголосить в льокали товариства тов. Іван Городиский відчит „Гумор україньского народу в єго піснях". Гостї пожадані. — За заряд кружка: *Петро Катеринюк*, голова.

Вінчанє п. Василя Черского ц. к. офіцияла почти із п. Оленою Шкуганівною, нар. учит. і головою кружка укр. дївчат, донькою Николая і Йосефи Шкурганів відбуло ся нинї в черновецкій гр. прав. катедральній церкві о 8 год. веч.

Збори пасїчників відбудуть ся дня 19. с. м. о год. 4-ій по полудни в домі проф. Ф. Федоровича в Чернівцях Франценсштеґ ч. 3. з порядком дневним: 1. Верифікация протоколу. 2. Впливи. 3. Демонстрациї у пасїцї проф. Федоровича. 4. Нові внесеня. 5. Принятє нових членів.

Конференция кіцманьскої філії товариства „Руска Школа" відбуде ся дня 15. червня с. р. (в день сьв. Івана Сучавского) о 3. годинї по пол. в кіцманьскій салї громадского уряду з отсим дневним порядком: 1. Відчит п. судиї О. Бурачиньского про правну пораду для селян. 2. Обговоренє тем придатних на відчити для селян. Референтка панї К. Малицка. 3. Вільні внесеня. — *Сергій Шпойнаровский*, голова. *Волод. Григорович*, писар.

Із штуки і літератури.

Десяті роковини смерти М. П. Драгоманова. Дня 20. червня с. р. промине десять лїт, як помер у Софії незабутної памяти Михайло Драгоманов, реформатор і учитель нової україньскої суспільности. Із приводу сих роковин відбувати муть ся сьвяткованя єго памяти по поступових просьвітних осїдках нашої землї, а початок до сего дає Коломия, де сьвяткованє відбуде ся д. 19. с. м. Не від річи буде тут згадати, що в послїдних чч. парижского тижневника L'Européen поміщено житепись М-а П. Драгоманова і обговорено його проект „Вільної Спілки" (із 1884 р.) для російских народів, який не стратив актуальности і по двацяти лїтах.

Нове оповіданє Л. Н. Толстого. Л. Толстой покінчив нове оповіданє із сїльского житя. Героями його являють ся старик-батько і два сини; один із них остав „при земли" на селї, а другий переходить на житє до міста, де піддає ся фабричній цивілїзациї.

Нові переписні листки. На незвичайно благородну цїль, іменно на збільшенє, а радше добутє фондів для удержаня вакацийної оселї для вбогої рускої молодїжи видало товариство „Вакацийної Оселї" у Львові серию переписних листів (10 штук) із портретами письменників третої доби укр. письменства. До портретів додано найважнїйші дати із житя і творчости поодиноких письменників. Цїна сериї незвичайно низька, бо виносить разом всего 50 с., а замовляти єї можна у Львові в Сокільскім Базари, в книгарни Наук. тов. ім. Шевченка, в Нар. Торговли, або у п. Ольги Барвіньскої, члена комітету основуючого „Вак. Оселї" (ул. Собіщини 5).

Малий фейлетон.

Іван Турґенєв.

Два богачі.

Коли вихвалюють при менї богатиря Ротшільда, котрий з своїх величезних доходів дає цїлі тисячі на вихованє дїтий, на лїченє хорих, на одержанє старих, — то я хвалю се й воно мене зворушує.

Але, хвалючи се й зворушуючи ся, не можу забути про одну бідну мужицьку родину, що приняла під свою бідну стріху сироту-своячку.

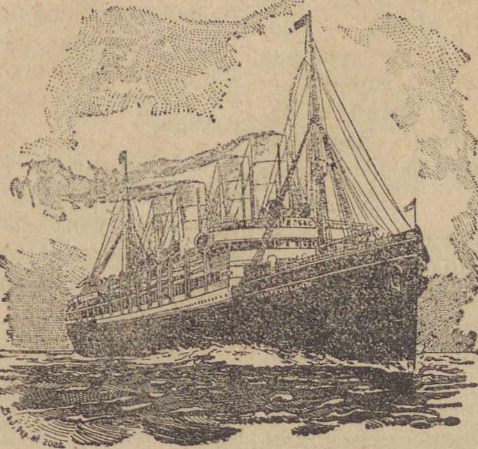
— Возьмемо Катюшу — казала жінка, то піде на то послїдна копійочка — не буде за що набути соли, щоб хлїб посолити...

— То ми його — і не соленого з'їмо — відповів мужик, єї чоловік.

Далеко Ротшільдови до сього мужика! Переклав *В. К.*

Hamburg—Amerika Linie

Проста пере-
права без пере-
сіданя.



Знаним із своєї ско-
рости почтовим і пос-
пішним кораблем т. зв.
Doppelschrauben Schnelldampf.

З Гамбурґу до

Ню-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азиї.

Парівці „Гамбурґ—Америка“ лінії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажири їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всїх стаций Сполучених держав і до Канади

Близші услівя уділяє охотно

ҐЕНЕРАЛЬНА АҐЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.

57 (5—5) Чернівцї, ул. Паньска 16.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

58 (1—10) н.

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро **М. Г. Фрейдберґа** в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморских країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновець до Канади треває 10—12 день!

Кромі нечуваної дешевнї дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотївши до лїпшого маєтку прийти, а се є найголовнїйша точка кождого подорожного! В жадній переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокотїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего аґента найдете справедливість і человічество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так: 8 (1[illegible]—1[illegible] п.)

М. Г. Фрейдберґ, Антверпія, Van Leriusstraat. **Belgia.**

Мужеске, дамске і дїточе Етаблїсема

ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРҐ

Чернівцї, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“

23 (13—24) поручаю на весну і лїто

Новости дамскої конфекциї і мужескої ґардероби

найновійшого рода

Специяльности в уборах дїточих.

Все після найновійшого крою і наймоднїйшої анґлїйскої і француської моди.

Дешеві сталі цїни — явні на кождій штуцї.



Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска 11, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Важне для „Січей“

і иньших пожарних Тов.



Сим повідомляю П. Т. Товариства, що я достарчаю **сикавки (шприци)** і иньші пожарні прибори (також і на виплат) дешевше як всюди.

З вис. поважанем 40 (7—?)

В. Данилевич,

машинїст, у бровари Штайнера ул. Колейна ч. 21.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві. 46 (35—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзеньских.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Поручаю найбільший вибір лїтних артикулів після найновійшої моди.

Парасолї від сонця, чисті шовкові з наймоднїйшими ручками. Чорні En tout cas (ґаранция через один рік, у всїх модних красках. Циґарницї і прочі подібні артикули після послїдної моди. Парасольки дитинячі, парасолї від дощу, для панів, пань і дїтий, ріжного рода.

Товари обувяні з американьскої фабрики Hathavay Soule & Harrington в Бостонї. Самостійна продаж обуви з Boxealt і Chevreaux, черевики систему д-ра Лямана і сандалки Кнайпа, півчеревики домові і ріжні найлїпшої якости для панів і дам як також черевики до вправ ґімнастичних.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lavn-Tennis, бальони, больцї, шапки і т. п. до того прибори.

Рукавички Glacé, Chair, шовкові, півшовкові, à jour всїлякого рода. Паньчохи, дамскі сїтки, паньчохи для дїтий найлїпший виріб, сїткові кафтанички, зарукавочки у всїх модних красках.

Капелюхи найлїпші Panama, Abanilla фльорентиньскі, з рижової соломки, найлїпших заграничних фабрикатів для панів, пань і дїтий.

Дамскі шпортові шапочки анґлїйскі в ріжних красках, найлїпших фабрикатів.

Капелюхи фільцові легкі лїтні після моди, в ріжнородних красках

Шапочки для панів дїтий з ріжного штофу і ріжної сорти звичайні і до подорожи.

Біле з правдивого анґлїйского зефіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдовані під ґарантиєю. Ковнярики і маншети, білі і в красках.

Краватки тукраєві і анґлїйскі, кождого місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валїзок, куфрів, пуделок, ташок, клунків і ремінцїв до пакованя, касет, циратових мішочків, нецезарків, пледів, мішків на біле, дамских мошонок на дорогоцїнности і т. д.

Склад ґойдиярскої фабрики обуви A. L. Popper.

Видає товариство **„Руска Рада“**, в Чернівцях.

За редакцию відповідає: Іван Захарко

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.